

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวในระดับต่ำ การประกอบอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ซึ่งมีจำนวนประมาณ 133, 445 แห่ง ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2540 จากการศึกษาของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พบว่าการประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น มีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ด้านการตลาด คือ ส่วนใหญ่จะมีตลาดเฉพาะในท้องถิ่น
- (2) ด้านแรงงาน คือ การเข้าออกของบุคลากรสูง จึงทำให้ไม่มีการพัฒนาคุณภาพแรงงาน
- (3) ด้านเทคโนโลยีการผลิต คือ การมีเทคนิคที่ไม่ทันสมัย ส่งผลทำให้ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน
- (4) ด้านการจัดการ คือ การขาดความรู้ในการจัดการ หรือการบริหารอย่างเป็นระบบของผู้ประกอบการ
- (5) ด้านการเข้าถึงการบริการการส่งเสริมของรัฐ คือ อุตสาหกรรมขนาดย่อมมักมีรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal Type) ไม่มีการจดทะเบียน จึงไม่สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้¹

โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านคันดิน ตั้งอยู่ที่ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เป็นโรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดย่อม มีกำลังผลิต 3,000-5,000 ชิ้นต่อเดือนและมีพนักงาน 26 คน โดยอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของเจ้าของ ซึ่งกระบวนการผลิตที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นการผลิตตามความประสงค์ของลูกค้าหรือผลิตตามสั่ง (Customer-built or Job-Shop

¹ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, “นโยบายและมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม”, อุตสาหกรรมสาร 40 (2541): หน้า 32-34.

Process) นอกจากนี้โรงงานดังกล่าวยังอาศัยวัตถุดิบและแรงงานภายในท้องถิ่น และมีการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า โดยมีลูกค้าซึ่งเป็นทั้งผู้ส่งออกและเป็นตัวแทนจำหน่ายของสินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผาภายในประเทศ²

การดำเนินการของโรงงานประสบปัญหาหลายประการ ได้แก่การไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการการผลิตรวมทั้ง การจัดวางผังโรงงาน การวางแผนการผลิต การวางแผนการบำรุงรักษาเครื่องจักร และการควบคุมคุณภาพ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการจัดการในการพัฒนาคุณภาพการผลิตและคุณภาพพนักงาน ส่งผลให้กิจการไม่สามารถดำเนินการด้านการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะนำโรงงานบ้านต้นดินมาเป็นกรณีศึกษาการปรับปรุงการจัดการการผลิตของ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา เพื่อหาวิธีการปรับปรุงคุณภาพการผลิตและคุณภาพพนักงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการผลิตของ โรงงานในตลาดโลกได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาระบบการจัดการการผลิตของ โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านต้นดิน
- (2) เพื่อศึกษาการดำเนินการปรับปรุงการจัดการการผลิตของ โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านต้นดิน

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

- (1) ทราบระบบการจัดการการผลิตของ โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านต้นดิน ทราบแนวทางการปรับปรุงการจัดการการผลิตของ โรงงาน
- (2) ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการปรับปรุงการจัดการการผลิตของ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา
- (3) สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการการผลิตของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผารายอื่น

² สัมภาษณ์ นายเนาวรัตน์ ไชยเสน เจ้าของกิจการ โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบ้านต้นดิน จังหวัดเชียงใหม่ (เก็บข้อมูลตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพอุตสาหกรรมขนาดย่อม(โครงการ 13), 4 กันยายน 2544).